

**Latvijas iekšējo un jūras piekrastes ūdeņu resursu ilgtspējīgas izmantošanas un
pārvaldības konsultatīvās padomes sēdes
PROTOKOLS**

Rīgā

2018.gada 30.janvārī

Nr.4.1-27e/1/2018

Sēdes norises vieta un laiks: Zemkopības ministrija, Republikas laukums 2, 1419.telpa, no plkst.12:00 līdz plkst.14:00.

Darba kārtība:

1. Informācija par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem www.zm.gov.lv un www.copeslietas.lv par kanālu un caurteču sarakstu, kuros pavasarī būtu nosakāms zivju ieguves liegums.

2. Informācija par atsevišķu īpašnieku, kuriem pieder ezeri ar valsts zvejas tiesībām, ierosinājumu svītrot tos no Civillikuma II pielikumā (Dukānu ezers, Lielais Kurmas ezers un Mazais Kurmas ezers).

3. Informācija par atsevišķu pašvaldību priekšlikumiem aizliegt rūpniecisko zveju publiskajos ūdeņos, lai attīstītu rekreācijas nolūkos veicamās darbības (Kālezers, Plaužu ezers).

4. Informācija par iespējamiem zušu zvejas lieguma laikiem jūras piekrastes ūdeņos (Eiropas Savienības Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru 2017.gada decembra padomē pieņemtais lēmums).

5. Par iespējamo sudrabzušu zveju un transportēšanu no iekšējiem ūdeņiem uz vietām, kur tie brīvi varētu turpināt migrāciju uz jūru.

6. Dažādi. Par padomes sastāvu, dalību padomes sēdēs un padomes darbības jautājumiem.

Sēdē piedalās un to vada Latvijas iekšējo un jūras piekrastes ūdeņu resursu ilgtspējīgas izmantošanas un pārvaldības konsultatīvās padomes (turpmāk – Padomes) priekšsēdētājs:

Dagnis Straubergs – biedrības “Latvijas Pašvaldību savienība” (turpmāk – LPS) pārstāvis, Salacgrīvas novada domes priekšsēdētājs.

Sēdē piedalās Padomes sekretariāta vadītājs:

Normunds Riekstiņš – Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departamenta (turpmāk – ZM ZD) direktors.

Sēdē piedalās sekojoši Padomes locekļi:

Daiga Vilkaite – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM) Dabas aizsardzības departamenta direktore;

Mārtiņš Balodis – Makšķerēšanas interešu grupas (turpmāk – MIG) vadītājs;

Juris Dančauskis – Zvejniecības interešu grupas (turpmāk – ZIG) pārstāvis;

Jānis Pētermanis – ZIG pārstāvis.

Sēdē piedalās sekojoši Padomes padomdevēji:

Ēriks Aleksejevs – Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta „BIOR” (turpmāk – institūts BIOR) Zivju resursu pētniecības departamenta Iekšējo ūdeņu nodaļas pētnieks;

Eduards Sproģis – Valsts vides dienesta (turpmāk – VVD) Zvejas kontroles departamenta Iekšējo ūdeņu kontroles daļas vadītājs;

Jēkabs Dzenis (Gitas Strodes vietā) - Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas aizsardzības departamenta CITES nodaļas vadītājs.

Sēdē piedalās sekojoši klātesošie:

Oskars Dančauskis – SIA “Stagis 1” pārstāvis.

Sēdē nepiedalās sekojoši Padomes locekļi:

Ričards Derkačs – ZM ZD direktora vietnieks (atrodas ārvalstu komandējumā);

Baiba Zasa – VARAM Vides aizsardzības departamenta Ūdens resursu nodaļas vecākā eksperte;

Raimonds Indrāns – LPS pārstāvis;

Imants Saulītis – MIG pārstāvis;

Ojārs Beķeris – Ūdeņu resursu apsaimniekošanas un aizsardzības interešu grupas vadītājs (turpmāk – ŪRIG);

Aivars Ruņģis – ŪRIG pārstāvis;

Guntars Ezeriņš – Zemūdens medību interešu grupas (turpmāk – ZMIG) vadītājs;

Oļegs Jukna – ZMIG pārstāvis.

Sēdē nepiedalās sekojoši Padomes padomdevēji:

Georgs Korņilovs – institūta BIOR Zivju resursu pētniecības departamenta pētnieks;

Miks Veinbergs – VVD Zvejas kontroles departamenta direktora vietnieks, Jūras kontroles daļas vadītājs (atrodas ārvalstu komandējumā).

Sēdi protokolē:

Inese Bārtule – ZM ZD Zvejas pārvaldības un zivju resursu nodaļas vadītāja vietniece.

Sēdes gaita:

D.Straubergs atklāj sēdi un iepazīstina ar darba kārtības jautājumiem, kā arī aicina N.Riekstiņu sniegt Padomei informāciju par ZM apspriešanai sagatavotajiem jautājumiem atbilstoši darba kārtībai.

Darba kārtības 1.jautājums -

N.Riekstiņš informē, ka:

1) atbilstoši padomes 17.10.2017. sēdē nolemtajam (protokols 4.1-27/2/2017, darba kārtības 1.punkts) ZM 10.11.2017. mājaslapā www.zm.gov.lv publicēja sarakstu ar kanāliem un caurtecēm, kurās būtu nosakāms pavasara makšķerēšanas aizliegums, un nosūtīja sarakstu arī publicēšanai www.copeslietas.lv. Visi makšķerēšanas lietpratēji, entuziasti, interesenti un konkrēto ūdeņu pārzinātāji tika aicināti iesūtīt savu viedokli ZM līdz 10.12.2017. ZM aicinājumā norādīja, ka Padomes ieskatā būtu ļoti svarīgi noskaidrot, vai sarakstā iekļautie ūdeņi būtu atbilstoši zivju aizsardzības vajadzībām un tāpēc tajā saglabājami, kā arī, vai ir vēl kādi citi – sarakstam pievienojami kanāli vai caurces;

2) savu viedokli līdz norādītajam termiņam iesūtīja tikai biedrība “Makšķernieku radošais klubs”, kas šāda saraksta izveidē aicināja ievērot piesardzības principu, jo patlaban nav pētījumu par konkrētajiem ūdeņiem, kā arī nav izdevies veikt kvalitatīvu ekspertu aptauju. Taču, lai nodrošinātu ilgtspējīgu ūdeņu resursu izmantošanu, varētu veidot sarakstu ar kanāliem un caurtecēm, kurās pēc ekspertu atzinuma pavasarī zivju migrācija nenotiek, attiecīgi aizliegumam makšķerēt nav pamata;

3) ZM norāda, ka ņemot vērā zemo atsaucību saraksta apspriešanas gaitā, pagaidām varētu arī atteikties no tā iekļaušanas Ministru kabineta 22.12.2015.

noteikumos Nr.800 "Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi" (turpmāk – MVZMN) un tad spēkā paliktu iepriekšējais regulējums. Saraksta iekļaušana MVZMN būtu svarīga tad, ja nozīmīga makšķernieku sabiedrības daļa izrādītu neapmierinātību ar esošo situāciju, ņemot vērā, ka MVZMN 24.2.apakšpunktā ir noteikts vispārējs aizliegums pilnīgi visos kanālos un caurtecēs.

J.Dančauskis norāda, ka ir tikai atsevišķi, zivju resursu aizsardzības nolūkos svarīgi kanāli – Mērsraga, Varkaļu un Loču kanāls, kuros pavasara makšķerēšanas aizliegums būtu nosakāms. Papildus norāda, ka atsevišķām zivju sugām, kurām tas ir nepieciešams, ir jau MVZMN noteikti savi lieguma laiki, savukārt citām zivju sugām šādi ieguves aizliegumi nav nepieciešami. Rosina, ja nosaka konkrētas lieguma vietas – kanālus vai caurteces, tad tas noteikumos ir jānorāda ar koordinātēm vai kā citādi ģeogrāfiski jāidentificē un jāapraksta.

M.Balodis norāda, ka MIG viedoklis nav mainījies – ir nepieciešams pamatojums, lai vispār noteiktu kādus aizliegumus. Nepieciešams izprast, kāpēc šādi liegumi pastāv, jo pavasara migrācijas laikā jau ir aizliegts paturēt lomā plēsīgās zivis, savukārt sargāt nelimitētās zivis laikā, kad plēsīgo un balto zivju populāciju dabiskā līdzsvara zudumu par labu baltajām zivīm uzrāda daudzi neatkarīgi pētījumi, ir vismaz nesaimnieciski. Turklāt atsevišķi sarakstā iekļautie kanāli ir aizauguši, tāpēc nav saprotams, kāpēc tajos būtu nepieciešams uzturēt spēkā makšķerēšanas aizliegumu tāpēc, ka tajos makšķerēt vienkārši nav iespējams. Uzskata, ka MVZMN jau ir noteikti dažādi liegumi gan attiecībā uz zivju sugām, gan laivu izmantošanu, tāpēc neredz 24.2.apakšpunktam lietderību un tas būtu atceļams, izņemot atsevišķas vietas, kurās ir vispārzināmas problēmas ar negodprātīgu makšķernieku uzvedību un kontroli, piemēram – Varkaļu kanāls.

N.Riekstiņš paskaidro, ka arī lieguma atcelšanai, ne tikai noteikšanai, ir jābūt pamatotai argumentācijai.

M. Balodis norāda, ka viņam šajā jautājumā ir atšķirīgs viedoklis.

Padome diskutē, ka būtu nepieciešams definēt, kas ir kanāls un kas caurtece, kā arī to, ka ietverot MVZMN pielikumu ar konkrētu vietu sarakstu, tiktu norādītas konkrētas ūdenstece uz kurām šis makšķerēšanas liegums attiektos, tāpēc nebūtu nepieciešami papildus skaidrojumi vai definīcijas.

Par darba kārtības 1.jautājumu, Padome vienojas, ka ZM uz nākamo Padomes sēdi izvērtēšanai un saskaņošanai sagatavos grozījumu priekšlikumus MVZMN, kuros būs ietverts uz šo brīdi sagatavotais kanālu un caurteču saraksts (šī protokola pielikums). Tāpat Padome vienojas, ka Padomes locekļi vēl var iesūtīt padomes sekretariātam savus priekšlikumus un komentārus par kanālu un caurteču sarakstu.

Darba kārtības 2.jautājums -

N.Riekstiņš informē:

1) par atsevišķu īpašnieku, kuriem pieder ezeri ar valsts zvejas tiesībām, ierosinājumu svītrot tos no Civillikuma II pielikuma. Kopumā šajā pielikumā ir iekļauti 208 ezeri, kuros zvejas tiesības pieder valstij. Minētajā ezeru sarakstā ir ietverti zivsaimnieciski svarīgākie Latvijas ezeri, kuri nav iekļauti publisko ezeru sarakstā (Civillikuma I pielikums). Saskaņā ar Civillikumu šie ezeri atrodas privātpersonu īpašumā, bet tas, kas mitinās tajos – zivis un vēži, ir pilnīgā valsts kompetencē. Šajā gadījumā runa ir par atsevišķiem Ludzas novada ezeriem, kas ir privāti, bet ar valsts zvejas tiesībām. Tie ir publiski pieejami, un zivju resursi tajos visiem ir brīvi izmantojami, piemēram, makšķerējot. Savukārt ezera īpašnieki vēlas, lai zivju resursu

izmantotāji būtu tikai viņi. Diemžēl praksē tas diez vai varētu sekmīgi īstenoties, ja ezeram ir desmitiem īpašnieku, kā rezultātā tiem būtu grūti vienoties par ezera zivju resursu kopīgu izmantošanu un apsaimniekošanu. Citādāk uz šo lietu varētu skatīties, ja ezeram būtu tikai viens vai divi īpašnieki;

2) Ludzas novada pašvaldība par minētajiem ezeriem ir rīkojusi publisko aptauju, un rezultāti uzrādīja, ka iedzīvotāji vēlas saglabāt publisku piekļuvi šiem ezeriem un to zivju resursiem. Arī pašvaldība uzskata, ka iedzīvotājiem būtu jādod iespēja izmantot šo ezeru zivju resursus un valstij būtu jā saglabā pārvaldība pār tiem;

3) VARAM sadarbībā ar Tieslietu ministriju, ZM, Aizsardzības ministriju, Iekšlietu ministriju un LPS ir uzdots līdz 2019.gada 1.jūlijam sagatavot un iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā iespējamus grozījumus Civillikuma pielikumos, lai aktualizētu publisko ūdeņu sarakstu un ūdeņu sarakstu, kuros zvejas tiesības pieder valstij. ZM ir pārsūtījusi VARAM informāciju par iepriekšminētajiem Ludzas novada ezeriem, un VARAM veidotā darba grupa tālāk vērtēs, vai šie ezeri būtu izņemami vai atstājami Civillikuma II pielikumā.

Padome pieņem zināšanai informāciju par darba kārtības 2.jautājumu un uzskata, ka būtu nepieciešams saglabāt valsts zvejas tiesības zivsaimnieciski nozīmīgos privātos ezeros, lai iedzīvotāji varētu izmantot šo ezeru zivju resursus. Turklāt pašvaldībām uz vietas, sadarbojoties ar ezeru īpašniekiem un citiem interesentiem, būtu jāvērtē katrs konkrēts gadījums.

Darba kārtības 3.jautājums –

N.Riekstiņš informē par atsevišķu pašvaldību priekšlikumiem aizliegt rūpniecisko zveju publiskajos ūdeņos, lai attīstītu rekreācijas nolūkos veicamās darbības un norāda, ka šāda tendence aizvien pieaug. Tā piemēram, 2017.gada beigās ZM saņēma ierosinājumu par rūpnieciskās zvejas aizlieguma noteikšanu Kālezerā – pašvaldība vēlas atteikties no rūpnieciskās zvejas, jo šajā ezerā tiek organizēta licencētā makšķerēšana, kā arī tā vēlas attīstīt rekreācijas nolūkos veicamās darbības. Saskaņā ar Zvejniecības likuma 16.panta piekto daļu, zivju resursu saglabāšanas nolūkos, kā arī rekreācijas nolūkos veicamo darbību attīstīšanai, pašvaldībai ir tiesības ierosināt rūpnieciskās zvejas aizliegumu tās administratīvajā teritorijā esošajās ūdenstilpēs. BIOR šajā sakarā jau ir sniedzis atzinumu, ka zivju resursu saglabāšanas nolūkos rūpnieciskā zveja Kālezerā nav aizliedzama, taču šādu aizliegumu var noteikt, ja pašvaldība vēlas ezerā attīstīt rekreācijas nolūkos veicamās darbības. Arī no VARAM ir saņemts saskaņojums šāda aizlieguma noteikšanai Kālezerā, tāpēc ZM gatavos grozījumus Ministru kabineta 02.05.2007. noteikumos Nr. “295 ‘Noteikumi par rūpniecisko zveju iekšējos ūdeņos” un 29.4.apakšpunktā uzskaitīto ezeru, kuros visu gadu ir aizliegta rūpnieciskā zveja, saraksts tiks papildināts ar Kālezeru.

D.Straubergs piekrīt, ka šī tendence būs arvien straujāka, jo pašvaldības apsaimniekojot ūdenstilpes vēlas gūt no tām maksimālu labumu. Un, ja to sniedz rekreācijas darbības, tad tās izvēlas ūdenstilpē attīstīt tieši šīs darbības, nevis veicināt rūpniecisko zveju.

Padome pieņem zināšanai informāciju par darba kārtības 3.jautājumu.

Darba kārtības 4. un 5. jautājums –

N.Riekstiņš informē par to, ka:

1) 2017.gada decembra Eiropas Savienības Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomē kopā ar 2018.gada nozvejas kvotu regulu tika pieņemta arī tā saucamā

“Zušu deklarācija”. Deklarācija ir politiska apņemšanās rīkoties, lai nodrošinātu zušu krājumu stāvokļa uzlabošanu, tai skaitā ierobežojot zvejas aktivitātes. Savukārt nozvejas kvotu regula nosaka, ka katrai dalībvalstij savos jūras ūdeņos piecu mēnešu perioda laikā no septembra līdz janvārim ir jānosaka trīs mēnešu zušu zvejas liegums. Latvijā tiek plānots noteikt, ka jūras piekrastes ūdeņos, veicot zveju un maksšķerējot, zušus nedrīkstēs paturēt. Visi nejauši noķertie zuši būs atlaižami dzīvi atpakaļ jūrā. Turklāt šis zvejas liegums jānosaka mēnešos, kad statistiski ir vislielākās zušu nozvejas. Lai gan Latvijas zušu nozvejas nav lielas un pagājušogad jūras piekrastes ūdeņos noķerti vien 84,7 kg, tomēr Latvijai būs jānosaka zušu zvejas ierobežojumi tajos mēnešos, kad tiek noķerts vairāk zušu. Tie ir norādītā perioda septembris, oktobris un novembris. Atsevišķas nianses saistībā ar aizlieguma noteikšanu vēl tiks precizētas;

2) augstākminētajā Eiropas Padomes deklarācijā dalībvalstu iespējamo aktivitāšu starpā ir paredzēts apsvērt arī pasākumu – sudrabzušu transportēšana no iekšējiem ūdeņiem uz vietām, no kurām tie brīvi varētu nokļūt tālākai migrācijai uz jūru. Apspriežot šo jautājumu ar BIOR, tika secināts, ka šāda veida pasākums varētu tikt īstenots arī Latvijā. Saskaņā ar BIOR viedokli potenciāli vislabākā vieta, kur šo pasākumu īstenot, būtu Rāznas ezers, jo šobrīd zušu specializētā zveja ezerā nenotiek, bet to sudrabzušu, kuri uzsākuši migrāciju uz jūru, mirstība ir ļoti augsta, jo migrācijas ceļā atrodas vairāki HES'i ar turbīnām. Līdz ar to tiktu samazināti arī zušu mirstības rādītāji. Finansējums šim pasākumam varētu tikt paredzēts no Zivju fonda.

Padome pieņem zināšanai informāciju par darba kārtības 4. un 5.jautājumu, un aicina ZM arī turpmāk informēt (elektroniski) par šo jautājumu tālāko virzību.

Darba kārtības 6. jautājums –

D.Straubergs un **N.Riekstiņš** iepazīstina Padomi ar Padomes sēžu apmeklējuma statistiku un norāda, ka būtu nepieciešams Padomes darbībā veikt attiecīgus uzlabojumus un izmaiņas.

Padomei tiek uzdoti sekojoši jautājumi:

1) varbūt Padomes sastāvā būtu lietderīgi saglabāt tikai vienu VARAM pārstāvi? Saskaņā ar Padomes sēžu apmeklējuma statistiku otrs VARAM pārstāvis nav piedalījies nevienā Padomes sēdē.

D.Vilkaste piekrīt, ka no VARAM Padomes sastāvā būtu saglabājams tikai viens pārstāvis, jo otra deleģētā pārstāvja kompetence īsti neatbilst Padomes darbības aptvērumam, kā arī apstiprina, ka viens VARAM pārstāvis varētu pilnībā nosegt VARAM kompetences jautājumus, kurus skata šī Padome.

2) vai būtu lietderīgi zemūdens medību interešu grupu iekļaut maksšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību interešu grupā, kura tad aptvertu visus zivju resursu izmantotājus, kuri iegūst zivis un vēžus rekreācijas nolūkos? Līdz ar to divu interešu grupu četru pārstāvju vietā apvienoto grupu Padomē pārstāvētu tikai divi pārstāvji. Saskaņā ar Padomes sēžu apmeklējuma statistiku zemūdens medību grupas divi pārstāvji 2016. un 2017.gadā nav piedalījušies nevienā Padomes sēdē.

M. Balodis informē, ka sabiedrisko organizāciju interese par darbību Padomē varētu uzlaboties, ja ZM vairāk dalītos ar informāciju un aktualitātēm, kas skar Latvijas iekšējos un jūras piekrastes ūdeņus. M.Balodis aicina ZM vairāk uzticēties MIG izdiskutētam viedoklim, kā arī informēt MIG par viedokļiem un vēstulēm, kuras ZM saņem no tām maksšķerēšanu organizācijām, kas nav iesaistītas Padomes darbā.

Padome vienojas, ka zemūdens medību interešu grupa un maksšķerēšanas interešu grupa varētu tikt apvienotas vienotā maksšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību interešu grupā, kura aptvertu visus zivju resursu izmantotājus, kuri iegūst zivis un vēžus rekreācijas nolūkos.

3) vai Padomei, ņemot vērā sēžu apmeklējumu statistiku, jāpieņem lēmums un ZM būtu jānosūta attiecīgajām institūcijām vai interešu grupām vēstules ar lūgumu Padomes sastāvā deleģēt citu pārstāvi, ja tas trīs reizes pēc kārtas neattaisnojošu iemeslu dēļ nav piedalījies Padomes sēdēs (Padomes nolikuma 13.punkts)?

Padome vienojas, ka Padomes nolikumā jāveic atbilstoši iepriekš pārrunātie grozījumi, līdz ar to nebūs nepieciešamība lūgt jaunu deleģējumu.

N.Riekstiņš aicina D.Straubergu lūgt LPS deleģēt darbam Padomē vēl vienu jaunu pārstāvi, jo R.Indrānam vairs nav LPS un Burtnieka novada pašvaldības pārstāvniecības tiesības.

4) vai Padomes sēdes būtu sasaukamas pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā divas reizes gadā? Pašreiz Padomes sēdes ir jāsasauc ne retāk kā reizi ceturksnī.

Padome vienojas, ka sēžu sasaukšanas biežums varētu palikt līdzšinējais, ja tiks veikti grozījumi Padomes nolikumā, kas paredzēs iespējamību sēdes sasaukt un lēmumus pieņemt arī elektroniski.

5) atsevišķu aktuālu jautājumu izskatīšanai, kā arī Padomes sēžu operatīvākai norisei, ZM piedāvā radīt iespēju Padomes sēdes sasaukt elektroniski un arī lēmumus pieņemt elektroniski.

Padome atbalsta priekšlikumu sēdes sasaukt elektroniski un arī lēmumus pieņemt elektroniski.

ZM un nākamo Padomes sēdi sagatavos apspriešanai attiecīgus grozījumus Padomes nolikumā (Ministru kabineta 30.09.2014. noteikumi Nr.592).

Sēdes nobeigumā Padome diskutē par atsevišķiem šogad aktuāliem jautājumiem, kas būtu Padomes kompetencē un attiecīgi apspiežami Padomes sēdēs.

Padomes sekretariāta vadītājs:

N.Riekstiņš